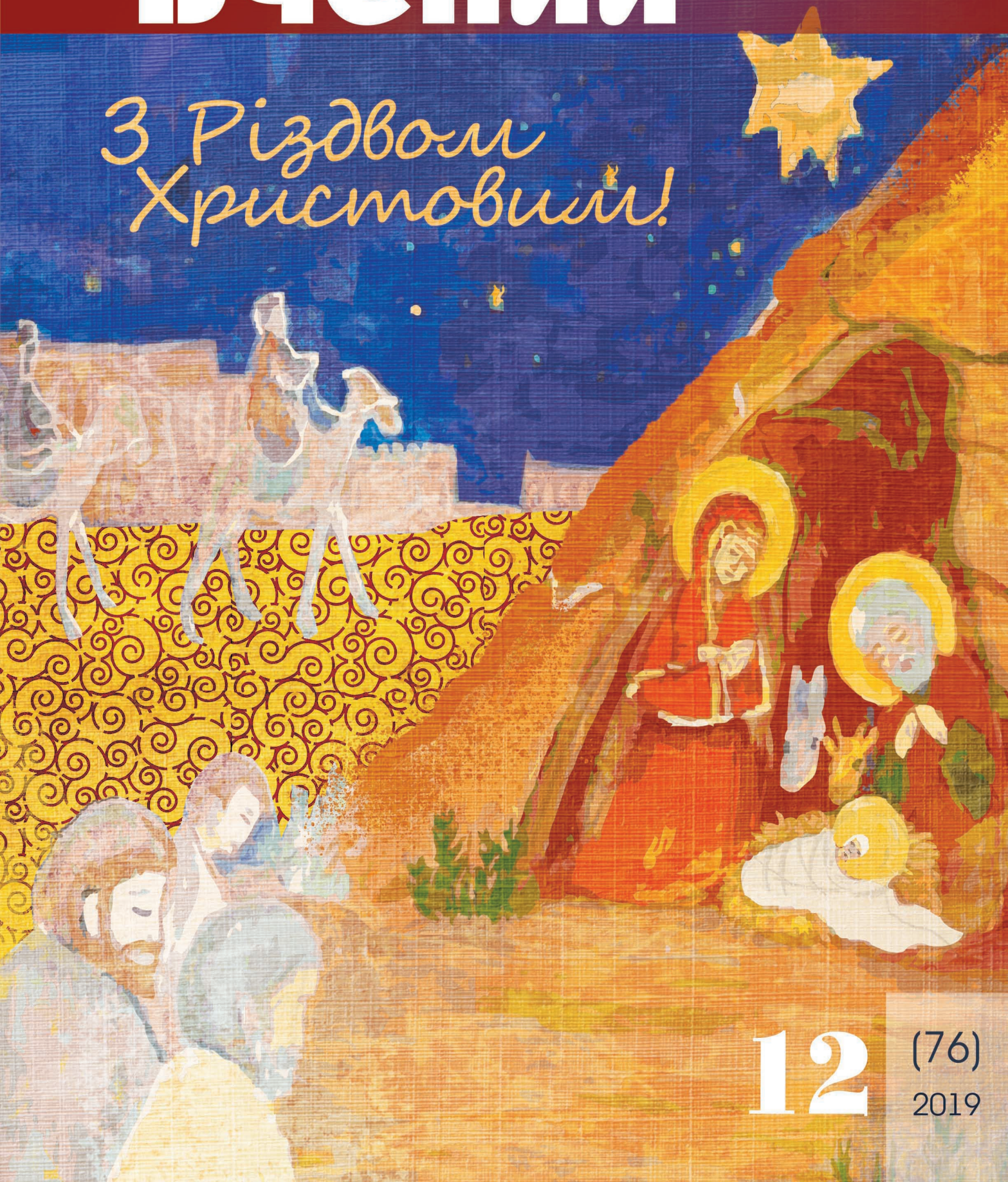

Молодий Вчений

ISSN 2304-5809

*З Різдовом
Христовим!*

12

(76)
2019

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 12 (76) грудень 2019 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наумкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяєва В.Л. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос.
в галузі культурології

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Дідур В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Хімічні науки

Козьма А.А. – кандидат хімічних наук

Військові науки

Можаровський В.М. – доктор військових наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глуценко Олеся Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Повний бібліографічний опис всіх статей журналу представлено у:
Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського,
Науковій електронній бібліотеці ELibrary.ru

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
GoogleScholar, CrossRef, IndexCopernicus, Vernadsky National Library of Ukraine.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987-7777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.

ЗМІСТ**ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ
НАУКИ**

- Шевчук Т.М., Бордюк М.А.,
Ровенчук А.І., Саковець Л.О.**
Фрактально-перколяційні характеристики
пластифікованого полівінілхлориду
і полівінілбутирало.....151

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

- Архипова С.А.**
Анализ статистических оценок
характеристик регрессионных моделей.....155
- Карпінська К.Р., Арпуль О.В., Пушка О.С.**
Удосконалення систем управління
готельних підприємств (на прикладі
системи SalesWorks від компанії SoftServe).....160
- Коханська Н.О.**
Особливості застосування порівняльного
методичного підходу при проведенні
судової товарознавчої експертизи.....167
- Мала Ю.А., Рожкова О.О.**
Актуальність використання
автоматизованих систем у процесі
ліквідації пожеж та захисту від них.....172

**СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ
НАУКИ**

- Шевченко А.М.**
Генофонд зернобобових культур:
селекційне використання.....175

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Грабовська І.М.**
Домашнє насилля як фактор конфліктизації
стосунків у сучасних українських родинах.....181

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

- Вахнянин А.С.**
Формування організованої злочинності
у США в міжвоєнний період.....186
- Григорук Н.А.**
Зовнішньополітична діяльність
Олександра II.....193
- Проць Н.В.**
Участь дворян земських установ
з розвитку шкільної системи та підвищенні
якості освіти у Харківській губернії
(другої половини XIX – початку XX ст.).....200

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

- Бондаренко А.І.**
Репертуар оперної студії при
Національній музичній академії України
імені П. І. Чайковського в 2016-2019 роках:
основні тенденції.....210

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Березенська О.О.**
Застосування складчастих структур
в об'єктах графічного дизайну.....214
- Крижешевський М.Г.**
Фірмовий стиль закладів позашкільної освіти.....218
- Кузьменко Г.В., Шпортько В.І.**
Сімферопольський художній музей:
історія і проблеми існування
в умовах російської окупації.....221
- Филиппова О.Н.**
Живописность произведений
А.В. Лентулова (1882-1943).....228
- Филиппова О.Н.**
Творчество М.З. Шагала (1887-1985)
как явление русской и европейской
художественной культуры.....237

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

- Бакреу А.С., Шпачинський І.А.**
Особливості герменевтики
як філософської концепції XX ст.247
- Бігун К.В., Шпачинський І.А.**
Проблема гендерної стереотипізації
в процесі вивчення англійської мови.....251

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Бобко Л.О., Кузьмінець О.В.,
Михайліцька Х.А., Патійчук Ж.Д.**
Психологічні аспекти публічного виступу.....255
- Грисенко Н.В.**
Індивідуально-психологічні характеристики
схильних до заздрості осіб.....261
- Михальська С.А.**
Аналіз витоків комунікативності
особистості в наукових дослідженнях.....267

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

- Горлач В.В.**
Методологічні засади формування
вмінь кроскультурної комунікації
у майбутніх фахівців сфери обслуговування.....271
- Грачова Т.М.**
Особливості викладання
української літератури в 7 класі
у сучасному освітньому дискурсі.....276
- Лазаренко В.В.**
Розвиток емоційного інтелекту
дітей дошкільного віку
у театралізованій діяльності.....279
- Микитів О.М.**
Формування змістовно-концептуальної
парадигми професіограми редактора
у процесі навчання студентів коледжу.....283
- Романюк К.О.**
Імплементация елементів арт-терапії
у виховання толерантності дітей
старшого дошкільного віку.....287

Чорнойван Г.П.

Інституційні політики управління кар'єрним розвитком науково-педагогічних працівників університетів: зарубіжний досвід..... 291

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ**Дречко А.О.**

Німецькомовний молодіжний сленг та жаргонізми: спільні та відмінні риси.....295

Radzievska Olga

Forms of the expression of communicative discourse in English fiction texts..... 300

Ryzhkova Svitlana

Concept parts in the process of forming of the names in internet..... 303

Яйчєня Ю.П., Кульчицький І.М.

Лематизація твору Р. Іваничука «Черлене вино»: статистичний аспект.....306

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ**Бобко А.О., Бурич Д.В.,****Стахів В.А., Труба Д.А.**

Розвиток навичок публічного мовлення у майбутніх керівників.....311

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА**Архипова Е.А.**

Современное понимание терминов «кибернетическая безопасность» и «информационная безопасность».....315

Долженкова О.В., Гринько І.С.

Проблеми виникнення дорожньо-транспортних пригод та можливі шляхи їх вирішення.....321

ЮРИДИЧНІ НАУКИ**Бойко А.В., Думчиков М.О.**

Кримінально-правова характеристика сексуального насильства у контексті внесення змін до кримінального законодавства України.....325

Котюк К.О., Фомякова О.І.,**Головкін Б.М.**

Злочинність у паливно-енергетичному комплексі України: незаконне видобування вугілля..... 332

Кравцова Є.О., Мороз І.В.

Деякі аспекти використання біомаси як виробничого ресурсу у сфері господарювання335

Макарова К.А.

Використання незаконного поштового імпорту в контрабандних схемах..... 339

Мельник В.І., Андрющенко О.В.

Нормативно-правове регулювання економічної безпеки.....343

Ножняк О.М.

Деякі аспекти Brexit для розвитку Європейського Союзу.....347

Острєнко М.В., Осауленко О.А.

Історичний розвиток формування інституту реабілітації.....351

Петришина М.О., Юхименко Д.С.

Зарубіжний досвід функціонування інституту Президента в системі стримувань та противаг: перспективи для України.....358

Свистун А.Я., Соїка Ю.Ю.

Інститут довічного утримання в Україні: історія виникнення, розвиток та сучасність...363

Стецик Р.С.

Моделі протидії корупції367

Тищенко К.С.

Інценування самогубства через повішення: виявлення ознак, особливості окремих слідчих (розшукових) дій..... 371

Точілов В.О., Мужилівський А.А.

Історичні передумови розвитку космічного права в Європейському Союзі..... 374

Уткіна М.С., Полулях О.В.

«Ноу-хау» та комерційна таємниця: порівняльно-правовий аналіз.....379

Шевченко І.О., Головкін Б.М.

Місце Служби безпеки України у боротьбі з тероризмом384

Яловий О.О.

Судова реформа в Європейському Союзі: недоліки і переваги.....388

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ**Антоневич А.П., Лігоненко Л.О.**

Управління інноваційністю бізнес-організації.....392

Блудова С.Н., Ткачева А.А.,**Якименко Е.В.**

Динамика розвитку малого и среднего бизнеса в России.....398

Богацька Н.М., Ланова Я.О.

Використання виробничої потужності підприємства та шляхи підвищення її ефективності.....402

Галіцейська Ю.М.

Платіжний баланс України: аналіз сучасного стану.....405

Дейнега І.О., Язвінська Т.В.

Формування конкурентоздатності підприємств в умовах інформаційної економіки..... 410

Ємцев В.І., Тітарчук А.С.

Аналіз сучасного стану та тенденції розвитку ринку молочної продукції.....416

Каспрук А.Ю., Андрійчук О.П.

Тенденції розвитку страхування життя в Україні.....420

Каспрук А.Ю., Падиніч С.Ю.

Страховий ринок України: проблеми та шляхи їх подолання..... 424

Кифяк В.І., Малиш А.Б.,**Аміхалакіоас І.Г.**

Механізм ціноутворення у зовнішній торгівлі...429

Князева Е.А., Киоса А.О. Современные инструменты анализа внутренней и внешней среды предприятия для выбора стратегий развития.....	435	Плікус І.Й. Цифрова економіка: ключові тренди в світі та перспективи для України.....	470
Кожевников О.В. Зарубіжний досвід іпотечного житлового кредитування.....	439	Приходько Є.Ю. Проектний підхід до вирішення проблем управління відходами в Україні.....	477
Лобода Н.О., Петрович А.З., Педченко І.І. Системні трансформації бухгалтерського обліку: праксеологічний аспект.....	444	Рарок О.В., Рарок Л.А. Напрями удосконалення управління розвитком персоналу.....	483
Макар О.П., Дулин І.С., Шубеляк О.В. Аналіз динаміки міжнародного в'їзного туризму міста Львова.....	448	Ситник Н.С., Баїк А.І. Державний борг України: проблеми та реалії сьогодення.....	487
Марченко В.М., Кучевська І.Ю. Управління маркетинговим потенціалом підприємства для забезпечення його сталого розвитку.....	452	Слинько О.Ю., Ченцова Ю.П. Оцінка економічної безпеки регіону як головного чинника розвитку підприємництва.....	493
Мітал О.Г. Гастрономічний туризм як перспективний напрямок туризму на національному туристичному ринку.....	455	Фоміна О.О., Ковальова Я.М. До питання про соціальне і економічне значення праці та трудових відносин в Україні.....	498
Ніженська В.В., Величко Л.А. Проблеми забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств.....	460	Шипуля М.И., Бладова С.Н. Культура підприємництва как неотъемлемая часть организации предпринимательской деятельности.....	505
Петухова О.М., Попова Є.Р. Удосконалення управління логістичними витратами на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод».....	465	Юрченко В.В., Рудий О.В. Інноваційне середовище функціонування туристичного підприємства.....	508

CONTENTS**PHYSICAL AND
MATHEMATICAL SCIENCES**

- Shevchuk Tetiana, Borduk Mykola,
Rovenchuk Almira, Sacovec Liudmyla**
Fractal percolation characteristics
of plasticized polyvinylchloride
and polyvinylbutyral.....151

ENGINEERING SCIENCES

- Arkhipova Sofia**
Analysis of statistical evaluation
of characteristics of regression models.....155
- Karpinska Karolina, Arpul Oksana,
Pushka Olha**
The improvement of hotel management
systems (on the basis of SalesWorks
program by SoftServe).....160
- Kokhanska Nadiia**
Peculiarities of application
of comparative methodical
when performing forensic expert
examination of the product.....167
- Mala Yuliia, Rozhkova Olena**
The urgency of using automated
systems in the process of eliminating
and protecting fires.....172

AGRICULTURAL SCIENCES

- Shevchenko Anatoly**
Center for bean crops: selective use.....175

SOCIOLOGICAL SCIENCES

- Grabovska Iryna**
Domestic violence as a factor
of conflicting relationships
in modern Ukrainian families.....181

HISTORICAL SCIENCES

- Vakhnianyn Anna**
The formation of organized crime
in the USA in the interwar period186
- Hryhoruk Nataliia**
Foreign policy activities of Alexander II.....193
- Prots Natalia**
Participation of the noble society
of the municipal agencies in the school
system development and education
improvement in Kharkiv province
(late XIX – early XX century).....200

CULTURAL STUDIES

- Bondarenko Andriy**
Repertoire of the Opera Studio
of Tchaikovsky National Music Academy
of Ukraine: main trends.....210

HISTORY OF ART

- Berezenska Oleksandra**
Application of following structures
in graphic design objects.....214
- Kryzheshevskiy Mykola**
The corporate style of outdoor
education institutional.....218
- Kuzmenko Halyna, Shportko Valeriy**
Simferopol museum of art:
history and existence problems
under conditions of Russian occupation.....221
- Filippova Olga**
Picturesqueness of the works
of A.V. Lentulov (1882-1943).....228
- Filippova Olga**
The creative work of M.Z. Chagall (1887-1985)
as a phenomenon of Russian
and European artistic culture.....237

PHILOSOPHICAL SCIENCES

- Bakreu Alona, Shpachynskiy Ihor**
Hermenutic features as a philosophical
concept of the XX century.....247
- Bihun Kateryna, Shpachynskiy Ihor**
The problem of gender stereotipization
in the process of english learning251

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

- Bobko Larysa, Kuzminets Olya,
Patiychuk Janna, Mykhailitska Khrystyna**
Psychological aspects of public speaking.....255
- Hrysenko Nataliia**
Individual and psychological characteristics
of subjects prone to jealousy.....261
- Mykhalska Svitlana**
The origins of human communication
in scientific researches.....267

PEDAGOGICAL SCIENCES

- Gorlach Valentyna**
Methodological principles for the formation
of cross-cultural communication skills
of future service professionals.....271
- Hrachova Tetjana**
The peculiarities of teaching
ukrainian literature in the 7th grade
in modern educational discourse.....276
- Lazarenko Valeriia**
Preschooler's emotional intelligence
development through theatrical activity.....279
- Mykytiv Oleksandr**
Forming of content and conceptual
paradigm of editor's job description
in the process of studying.....283
- Romaniuk Kateryna**
Art-therapy elements implementation
into upbringing tolerance
of preschool age children.....287

Chornoivan Hanna Institutional policies of career development management of academic staff of the universities: foreign experience.....	291
---	-----

PHILOLOGICAL SCIENCES

Drechko Anastasiia German-speaking youth slang and jargons: joint and distinctive features.....	295
Radzievska Olga Forms of the expression of communicative discourse in English fiction texts.....	300
Ryzhkova Svitlana Concept parts in the process of forming of the names in internet.....	303
Yaychenya Yuriy, Kulchytskyi Ihor Lematization of R. Ivanichuk's work "Red Wine" in statistical aspects.....	306

STATE ADMINISTRATION

Bobko Larysa, Burych Denys, Stakhiv Vitaliy, Truba Daryna Skills development of public speakig at the future leaders.....	311
--	-----

NATIONAL SECURITY

Arkhytova Yevhenia Modern understanding of the terms "cybernetic security" and "information security".....	315
Dolzhenkova Olena, Hrynyk Iryna Problems of the accident of road transport adventures and the possible ways of solving them.....	321

LAW SCIENCES

Boyko Anna, Dumchikov Mykhaylo Criminal characteristics of sexual violence in context of amendments to the criminal legislation of Ukraine.....	325
Kotiuk Kateryna, Fomyakova Oksana, Holovkin Bohdan Criminality of Ukrainian fuel and energy complex: illegal coal mining.....	332
Kravtsova Yelyzaveta, Moroz Inna Some aspects of using biomass as a resource in the economic activities.....	335
Makarova Kateryna The usage of illegal postal import in smuggling schemes.....	339
Melnyk Vadym, Andriushchenko Oleksandr Legal regulation of economic security.....	343
Nozhnyak Olga Some aspects of Brexit for the development of the European Union.....	347
Ostrenko Mykola, Osaulenko Oleh Historical development of the Rehabilitation Institute formation.....	351

Petryshyna Maryna, Yukhymenko Daria Foreign experience of the functioning of the institute of President in the system of checks and balances: prospects for Ukraine .	358
---	-----

Svistun Larissa, Soika Yulia Institute of lifelong maintenance in Ukraine: history of origin, development and modernity....	363
--	-----

Stetsyk Roman Models of counteraction to corruption.....	367
--	-----

Tyschenko Kristina A pretense of suicide by hanging: identification of features, features of investigative actions.....	371
---	-----

Tochilov Vladyslav, Muzhylovskiyi Andrii Formation and development of space law of the European Union.....	374
---	-----

Utkina Maryna, Poluliakh Oleksandr «Know-how» and trade secret: comparative analysis.....	379
--	-----

Shevchenko Ilya, Holovkin Bohdan The place of the Security Service of Ukraine in the fight against terrorism.....	384
--	-----

Yaloviy Oleksii Judicial reform in the European Union: drawbacks and advantages.....	388
---	-----

ECONOMIC SCIENCES

Antonevych Anastasia, Ligonenko Larisa Management of innovativeness of business organization.....	392
--	-----

Bludova Svetlana, Tkacheva Anna, Yakimenko Ekaterina Dynamics of the development of small and medium businesses in Russia.....	398
---	-----

Bogatska Nataliia, Lanova Yana Use of production capacity of enterprise and ways of increase of her efficiency.....	402
--	-----

Halitseiska Julia Ukraine's balance of payments: analysis of the current situation.....	405
--	-----

Deineha Inna, Yazvinska Tetiana Formation of competitiveness enterprises under the information economy.....	410
--	-----

Yemtsev Viktor, Titarchuk Anna Analysis of the current situation and the market of the dairy product development market.....	416
---	-----

Kaspruk Antonina, Andriychuk Olha Trends of development of life insurance in Ukraine.....	420
--	-----

Kaspruk Antonina, Padynich Sofia Insurance market of Ukraine: problems and ways of their overcoming.....	424
---	-----

Kyfyak Viktoriia, Malysh Larysa, Amikhalakioaie Iryna Pricing mechanism in foreign trade.....	429
---	-----

Knyazeva Elena, Kiosa Anna Modern tools for analysis of the internal and external environment of the enterprise for the selection of development strategies.....	435
--	-----

Kozhevnikov Ostap Foreign experience of mortgage housing crediting.....	439	Prikhodko Yevhenii Project approach to management problems wastes in Ukraine.....	477
Loboda Nataliya, Petrovych Andriy, Pedchenko Ivanna System transformations of accounting: a practical aspect.....	444	Rarok Sasha, Rarok Lilia Directions to improve personnel development management.....	483
Makar Oksana, Dulin Ihor, Shubelak Olena Analysis of the dynamics of international travel tourism of the city of Lviv.....	448	Sytnik Natalia, Baik Anastasiia State Debt of Ukraine: Problems and realities of today.....	487
Marchenko Valentyna, Kuchevska Iryna Managing the marketing potential of an enterprise to ensure its sustainable development.....	452	Slynko Olga, Chentova Yuliya Economic security assessment of the region as a main factor of enterprise development.....	493
Mital Olena Gastronomic tourism as a new direction of tourism in the national tourist market	455	Fomina Elena, Kovaleva Yana To the question of the labor and labor relations social and economic significance in Ukraine.....	498
Nizhenska Veronika, Velichko Liudmila Problems of providing competitiveness of industrial enterprises.....	460	Shipulya Marina, Bludova Svetlana Culture of entrepreneurship as an essential part of the organization of entrepreneurial activity.....	505
Pietukhova Olha, Popova Yelyzaveta Improving the management of logistics costs on the example of "Yagotinsky Creamery".....	465	Yurchenko Viktor, Rudyi Oleksandr Innovate environment of tourism company functioning.....	508
Plikus Iryna Digital economy: key trends in the world and prospects for Ukraine	470		

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. Ідентифіковано відмінності у тлумаченні суті понять «конкурентоздатність» та «конкурентоспроможність». Визначено суть поняття «конкурентоздатність підприємства». Встановлено зв'язок між поняттями «конкурентоздатність» та «ефективність» та доведено, що конкурентоздатність підприємства можна розглядати як його зовнішню ефективність. Виокремлено зовнішні та внутрішні фактори впливу на конкурентоздатність підприємства. Ідентифіковано зовнішні мікро- та макрофактори впливу на конкурентоздатність підприємств. Запропоновано для аналізу факторів макросередовища підприємства використовувати PEST- та SWOT-аналізи. Виявлено резерви підвищення конкурентоздатності вітчизняних підприємств. Встановлено, що на сучасному етапі розвитку промислових підприємств основним чинником генерування конкурентних переваг підприємства та впливу на його конкурентоздатність є інформатизація всіх бізнес-процесів.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентоздатність, конкурентна позиція, зовнішні фактори, внутрішні фактори, ефективність.

Deineha Inna, Yazvinska Tetiana
Rivne State Humanities University

FORMATION OF COMPETITIVENESS ENTERPRISES UNDER THE INFORMATION ECONOMY

Summary. Different meanings of the concept of "competitiveness" are identified according to the stage of the object's life cycle. It is proved that the term competitiveness must be applied to newly created objects (goods, enterprises, countries), and competitiveness to existing ones. The essence of the concept of «competitiveness of the enterprise» is defined as its complex characteristic, which reflects the ability to function effectively in the conditions of risk and uncertainty, to keep stable, with sufficient capacity to ensure normal activity, target market, produce and sell products (or provide services) better than similar price and quality parameters that are presented in the market to ensure: in the short term – stable profit, and in the long term – a stable position in the market and its systematic conquest. The relationship between the concepts of «competitiveness» and «efficiency» is established and it is proved that the competitiveness of the enterprise can be considered as its external efficiency. The external and internal factors of influence on the competitiveness of the enterprise are distinguished. In particular, external factors include those that affect the enterprise from the outside, for example, the political situation in the country, the intensity of competition, the level of development of logistics and transport infrastructure, etc., and internal factors – those that directly affect the enterprise, such as systems and methods management of the enterprise, innovation of production technologies, availability of sufficient quantity and level of quality of fixed and working capital, personnel involved in the production process and others. External micro- and macro-factors influencing the competitiveness of enterprises have been identified. It is suggested to use PEST and SWOT analyzes to analyze the factors of the enterprise macro-environment. Reserves of increasing the competitiveness of domestic enterprises have been isolated. It is established that at the present stage of development of modern enterprises the main factor in generating competitive advantages of the enterprise in the market and improving its competitiveness is the informatization of all business processes.

Keywords: competitiveness, competitive position, external factors, internal factors, efficiency.

Постановка проблеми. Сучасні умови функціонування вітчизняних підприємств пов'язані із поступовою інтеграцією останніх у світову економіку та, у зв'язку з цим, посиленням конкуренції на внутрішньому та зовнішньому ринках, необхідності підвищення якості продукції до світових стандартів та динамічного пристосування параметрів її якості і ціни до мінливих потреб ринків, що розвиваються. За таких обставин проблема підвищення конкурентоздатності господарюючих суб'єктів, що є однією із їх основних стратегічних цілей, набула ще більшої актуальності. Особливо гостро це питання стоїть перед вітчизняними підприємствами, які працюють в умовах мінливих факторів макросередовища, зокрема політичного, демографічного та міжнародного. В таких досить складних умовах керівники усіх підприємств повинні розуміти важливість цього питання, чітко

знати шляхи підвищення конкурентоздатності підприємства та реалізовувати їх на практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасних наукових джерелах, представлена значна кількість публікацій, присвячених дослідженню проблеми конкурентоздатності. Поставлене питання є предметом дослідження таких вітчизняних вчених, як О. Дейнега [6], О. Драган [7], Л. Чумак [18], В. Осипов [13], Г. Филлок [17]. Зокрема, О. Дейнега [6] досліджував сутності та відмінності понять «конкурентоспроможність» та «конкурентоздатність», Л. Чумак [18] вивчав фактори, що впливають на формування конкурентоспроможності підприємства, В. Осипов [13] розглядав специфіку управління конкурентоспроможністю продукції металургійної галузі, Г. Филлок у своїх дослідженнях значну увагу приділив ідентифікуванню шляхів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах глобалізації [17].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на вагомість попередніх досліджень, деякі теоретичні аспекти дослідження конкурентоздатності підприємства потребують розвитку та доопрацювання. Зокрема, потребує уточнення змістове наповнення дефініцій «конкурентоздатність» та «конкурентоспроможність», адаптування суті поняття «конкурентоздатність підприємства» відповідно до сучасних умов розвитку економіки, ідентифікування факторів впливу на конкурентоздатність вітчизняних підприємств.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є розвиток теоретико-методологічної бази управління конкурентоздатністю підприємства.

Виклад основного матеріалу. Існує багато підходів до визначення понять «конкурентоспроможність» та «конкурентоздатність» (табл. 1).

Таким чином, аналіз представлених позицій дозволяє стверджувати про те, що вітчизняні науковці переважно ототожнюють поняття «конкурентоспроможність» та «конкурентоздатність», вживаючи переважно лише одне із них – «конкурентоспроможність», що є найбільш фонетично близьким до російського слова «конкурентоспособность». Оскільки у російській мові не має іншого слова, яке б описувало здатність певних об'єктів конкурувати між собою, то російські науковці для розмежування здатності до конкуренції на початку створення (виникнення, виведення на ринок) певних об'єктів вживають поняття «потенціальна конкурентоспособность», яка «має ймовірнісний характер, але ... визначає можливість досягнення реальної конкурентоспроможності... представляє собою показник ex

ante, що в перекладі означає «очікуваний» [15], а по відношенню реально діючих «реальная (текущая) конкурентоспособность», котра «є показником ex post, що дозволяє легко аналізувати результати проведення конкурентної політики, порівнювати значення підприємства з аналогічними параметрами його конкурентів» [15], що виглядає логічним. Оскільки в українській мові є два слова, то ми маємо можливість розмежувати цей стан об'єктів на різних етапах їх життєвого циклу без вживання прикметників «реальна» або «потенційна». Погоджуємось із О. Дейнегою, що «конкурентоздатність визначається відносно об'єктів, які вже діють на ринку, а конкурентоспроможність – новостворених, тобто до тих, які тільки мають виходити на ринок» [6, с. 62].

На нашу думку, по відношенню до підприємства конкурентоздатність – це його комплексна характеристика, що відображає здатність ефективно функціонувати в умовах ризику та невизначеності, утримувати стабільний, з достатньою для забезпечення нормальної діяльності місткістю, цільовий ринок, виробляти і реалізувати продукцію (або надавати послуги) кращу від аналогічної за цінними та якісними параметрами, що представлена на ринку, для забезпечення: у короткостроковій перспективі – стабільного прибутку, а у довгостроковій – стійкої позиції на ринку та планомирного його завоювання.

Деякі науковці порівнюють конкурентоздатність із зовнішньою і внутрішньою ефективністю та вважають, що вони взаємопов'язані між собою: «внутрішня ефективність є дзеркальним відображенням її зовнішньої складової, оскільки, якщо підприємство раціонально використовує свої фі-

Таблиця 1

Ідентифікування суті понять «конкурентоздатність» та «конкурентоспроможність»

Автор, джерело	Визначення
<i>Конкурентоспроможність</i>	
Вініченко І.І. [1, с. 10]	<i>можливість</i> його ефективної господарської діяльності й її практичної реалізації в умовах конкурентного ринку.
Ковальчук К.Ф. та ін. [10]	<i>властивість</i> об'єкту, що характеризує ступінь задоволення ним конкретної потреби порівняно з іншими об'єктами на даному ринку.
Осіпов В.М. [13, с. 347]	<i>властивість</i> об'єкта, що характеризується можливістю реального або потенційного задоволення ним конкретної потреби певного ринку.
Міжнародний валютний фонд [20]	<i>здатність</i> компанії виробляти та пропонувати товари та послуги міжнародних стандартів якості вигідніше, ніж інші компанії.
Райсберг Б.А. та ін. [14, с. 495]	<i>реальна і потенційна можливість</i> фірми в існуючих для них умовах проектувати, виготовляти та збувати товари, які за цінними і неціновими характеристиками є більш привабливими для споживачів, ніж товари їх конкурентів.
Дейнега О.В. [6, с. 62].	<i>комплекс характеристик</i> об'єкта (товару, підприємства, регіону, країни), який визначає його потенційний результат на ринку
Сватюк О.Р., Хабко М.Р. [11, с. 84]	<i>здатність</i> суб'єкта активно завоювати та утримуватися в сегменті як внутрішнього, так і зовнішнього ринку в конкретно визначений час.
<i>Конкурентоздатність</i>	
Дейнега О.В. [6, с. 62]	<i>здатність</i> певного об'єкта (товару, підприємства, регіону, країни) витримувати конкуренцію порівняно з аналогічними об'єктами на даному ринку
Гринько Т.В. [4, с. 53]	<i>порівняльна перевага</i> підприємства відносно інших підприємств країни та за її межами
Іванов Ю.Б. [8 с. 13]	<i>система</i> , яка складається з безперервно взаємодіючих факторів та характеризує ступінь реалізації можливостей підприємства до отримання та утримання конкурентної переваги.
Савчук О.В. [16, с. 58]	<i>характеристика</i> , що визначає стійкість підприємства, здатність його зберігати своє становище на ринку чи розширювати займаний сектор ринку.

нансові, матеріальні, технічні, трудові ресурси, має ефективну структуру управління тощо, то воно найчастіше створює товари, які відповідають ринковим потребам і пропонує їх ринку через відлагоджену збутову систему» [6, с. 62]. Погоджуюсь з цією думкою, оскільки, як відомо, ефективність відображає співвідношення результатів і витрат, а для досягнення конкурентних переваг підприємству необхідно понести певні витрати. Результатом виробничих, комерційних зусиль підприємства, супроводжуваних певними витратами, буде освоєна підприємством частка ринку, досягнутий рівень лояльності до нього цільової аудиторії, отримані кінцеві результати господарської діяльності (витрати, прибуток) тощо.

Сучасні негативні тенденції у національній економіці негативно впливають на конкурентоздатність українських підприємств. В таких умовах для підприємства є необхідне постійне покращення та вдосконалення факторів, які являються вирішальними для покупця при виборі продукту.

Конкурентоздатність продукції відображає сукупність властивостей, що показують міру задоволення конкурентної потреби стосовно аналогічної продукції, яка репрезентована на ринку. Конкурентоспроможність продукції, у найширшому розумінні, визначає можливість її продажу на конкретному ринку в конкретний проміжок часу [9].

На початковій точці побудови конкурентоспроможності необхідною умовою є наявність відповідних ресурсів, навичок та ринкових можливостей, які організація прагне використати. Вони утворюють конкурентний потенціал, який слід перетворити на відповідну конкурентну стратегію, в якій використовують інструменти конкурентної боротьби. Ефективність їх використання збільшить перевагу, яка безпосередньо формує конкурентну позицію підприємства.

З точки зору ринкової активності підприємство має в своєму розпорядженні кілька видів конкурентних стратегій: пряма конфронтація, обмеження конкуренції, уникнення або ігнорування конкуренції [22].

Є багато різноманітних факторів, які впливають на рівень конкурентоспроможності або конкурентоздатності і безпосередньо на ефективність функціонування підприємства. При більш детальному вивченні факторів впливу було виявлено різні підходи до оцінювання рівня впливу окремого фактору та класифікації у загальному. Найбільш поширеним підходом до класифікації факторів впливу на конкурентоздатність підприємства є їх поділ на дві групи – внутрішні (ендогенні) та зовнішні (екзогенні) (рис. 1).

Під зовнішніми факторами розуміють «сукупність суб'єктів господарювання, економічних, суспільних і природних умов, національних і міждержавних інституціональних структур та інших зовнішніх умов і чинників, що діють у глобальному оточенні та здійснюють вплив або можуть вплинути на функціонування підприємства» [7].

Таким чином, при аналізі та оцінюванні конкурентоспроможності або конкурентоздатності підприємства необхідно комплексно враховувати внутрішні та зовнішні фактори впливу для виявлення потенціалу різних складових діяльності підприємства та шляхів їх активізації.

Рекомендується поділяти зовнішні фактори на мікро- та макрофактори. Справедливо вважається, що «підприємство на макрофактори впливати не може і в своїй господарській політиці сприймає їх як дещо незмінне... До зовнішніх мікрофакторів відносять ефективність комунікацій із споживачами, постачальниками, обрештованість цінової та збутової політик підприємства тощо» [6, с. 63].

Рис. 1. Фактори впливу на конкурентоспроможність / конкурентоздатність підприємства

Джерело: розроблено авторами на підставі [6, с. 63–64; 12, с. 17]

Аналіз факторів впливу зовнішнього середовища на конкурентоздатність підприємства дає час для прогнозування неможливостей, розробки плану дій на випадок непередбачених обставин, розробки заходів, які дадуть змогу перетворити загрози на будь-які вигідні можливості. Для аналізу факторів макросередовища частіше використовують PEST- та SWOT-аналізи, результати яких дозволяють сформулювати загрози й можливості, з якими зіштовхується підприємство, і встановити несприятливі фактори, що можуть знизити рівень ефективності потенціалу підприємства [18].

На думку Гаркави Л.В., управління конкурентоздатністю підприємства має три основні напрямки:

- нейтралізацію (подолання) або обмеження кількості негативних (деструктивних) чинників впливу на рівень конкурентоздатності підприємства шляхом формування захисту проти них;

- використання позитивних зовнішніх чинників впливу для нарощування та реалізації конкурентних переваг підприємства;

- забезпечення гнучкості управлінських дій і рішень – їх синхронізації з динамікою дії негативних і позитивних чинників конкуренції на певному ринку [2].

Враховуючи специфіку формування факторів впливу на конкурентоздатність підприємства, можна виявити шляхи для підвищення її рівня, що, відповідно, дозволяє виокремити такі резерви для підвищення конкурентоздатності підприємства, що пов'язані із використанням: різних податкових пільг для певних напрямів діяльності; організаційної спроможності підприємства (зокрема, науково-технічного потенціалу), його фінансово-економічного потенціалу, потенціалу гнучких цін та кадрового потенціалу.

В умовах ринкових відносин, особливо на етапі їх динамічної інформатизації, резерви використання цінних факторів для підвищення конкурентоздатності підприємства також не втратили своєї актуальності. З одного боку, необхідно проаналізувати методи конкуренції, що застосовуються конкурентами (такі як цінові знижки, умови та суми гарантій тощо). З іншого – цьому буде сприяти розробка власної стратегії, яка дозволяє використовувати резерви цінової конкуренції. З цією метою, наприклад, використовуються знижки від договірної ціни на дострокову оплату або різні форми дострокового погашення дебіторської заборгованості.

До суттєвих резервів підвищення конкурентоздатності підприємства відноситься і його кадровий потенціал. Створення необхідного соціально-психологічного клімату, підвищення кваліфікації персоналу, створення сприятливих умов для професійного розвитку дозволить покращити ефективність функціонування підприємства і підвищити його конкурентоздатність [19].

Отже, конкурентна позиція підприємства залежить від зовнішніх та внутрішніх факторів, аналіз яких дозволив виявити потенціал для покращення функціонування підприємства у різних напрямках. При створенні конкурентоспроможного підприємства та, в подальшому, підтриманні його конкурентоздатності, важливо чітко ідентифікувати конкурентні переваги підприємства та сприяти їх посиленню.

Розвиток інформаційних технологій створює принципово нові можливості для менеджменту та генерує конкурентні переваги підприємства. Володіння своєчасною та достовірною інформацією – одна з головних умов забезпечення життєдіяльності підприємства в умовах обмеженості ресурсного забезпечення, невпорядкованості конкурентного середовища. Успішне функціонування підприємства в сучасних умовах господарювання залежить, перш за все, не від вдосконалення внутрішньогосподарської діяльності, а, головним чином, від того, наскільки інформаційні технології задовольняють вимоги системи управління [3].

Інформаційні технології за М. Портером впливають на конкуренцію трьома способами: 1) здатні змінювати структуру галузі і за рахунок цього встановлювати нові правила конкуренції; 2) створюють конкурентну перевагу, надаючи компаніям нові можливості перевершити конкурентів у продуктивності.; 3) породжують абсолютно нові види бізнесу, часто на основі вже існуючих в компанії процесів і операцій [23]. Зважаючи на тенденції розвитку сучасних інформаційних технологій, виділяють і четвертий спосіб – гнучкість інфраструктури інформаційних технологій. ITIF (Information Technology Infrastructure Flexibility) забезпечує організаційні динамічні взаємопов'язані організаційні відносини (IORS), реінжиніринг бізнес-процесів (BPR), диверсифікацію продуктів і послуг та масштабованість.

Застосування інформаційних технологій потребує значних інвестицій, які необхідно використати для досягнення стратегічних завдань, вміти оцінювати і контролювати витрати, застосувати напрацьовані методи підвищення ефективності їх використання. Важливо зрозуміти загальну методологію, яка, по-різному модифікуючись у кожному конкретному бізнесі, дозволить використати саме ті унікальні властивості інформаційної технології, що дозволять забезпечити лідерство на світових ринках [21, с. 32].

При впровадженні нової інформаційної технології на підприємстві необхідно оцінити ризик відставання від конкурентів у результаті її неминучого старіння з часом, тому що інформаційні продукти, як ніякі інші види товарів, мають надзвичайно високу швидкість змінюваності новими видами або версіями. Періоди змінюваності коливаються від декількох місяців до одного року. Якщо в процесі впровадження нової інформаційної технології цьому фактору не приділяти належної уваги, можливо, що до моменту завершення переходу підприємства на нову інформаційну технологію вона вже застаріє і прийдеться вживати заходів до її модернізації. Такі невдачі з впровадженням інформаційних технологій звичайно пов'язують з недосконалістю технічних засобів, тоді як основною їх причиною є відсутність або слабка пропрацьованість методології використання інформаційної технології [5].

Висновки. Отже, перед промисловими підприємствами виникає ряд проблем, які можна вирішити або мінімізувати їх вплив за допомогою вивчення та врахування факторів впливу на формування їх конкурентоздатності. Для ефективного їх вирішення необхідно реалізувати ряд заходів не лише в самій організації, а й на державному

рівні, зокрема підвищити якість державних інститутів, розробити дієві механізми зниження бар'єрів входу на ринок та виходу з нього з метою посилення тиску потенційної конкуренції, впо-

рядкувати систему надання пільг і державної допомоги. Найвагомим фактором впливу на підвищення конкурентоздатності підприємства є інформатизація всіх його бізнес-процесів.

Список літератури:

1. Вініченко І.І. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: стан і перспективи. *Агросвіт*. 2013. № 21. С. 10–13.
2. Гаркава Л.В. Концепції управління конкурентоспроможністю підприємства. *Соціально-економічні реформи в контексті інтеграційного вибору України* : праці 8 міжнар. наук.-прак. конф. (Харків, 29–30 листопада 2012 р.). Харків, 2012. URL: http://www.confcontact.com/2012_11_29/4_garkava.htm
3. Гордієнко І.В. Інформаційні системи і технології в менеджменті : навч.-метод. посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 259 с.
4. Гринько Т.В. Фактори конкурентоспроможності підприємств. *Держава та регіони*. 2004. № 2. С. 50–53.
5. Гудзь О.Є. Роль інновацій щодо забезпечення конкурентоспроможності та ефективності підприємства. *Вісник ХНТУСГ : Економічні науки*. Харків : ХНТУСГ, 2015. Вип. 161. С. 3–11.
6. Дейнега О.В. Методологічні аспекти оцінювання конкурентоздатності підприємств. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*. *Логістика*. 2008. Вип. 623. С. 61–68.
7. Драган О.І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти : монографія. Київ : ДАКККіМ, 2006. 160 с.
8. Иванов Ю.Б. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия : монография. Харьков : ХНЭУ, 2004. 256 с.
9. Кардаш В.Я. Маркетингова товарна політика : підручник. Київ : КНЕУ, 2001. 240 с.
10. Ковальчук К.Ф., Вишнякова І.В., Савчук Л.М., Сокиринська І.Г. Банківські операції : навч. посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 326 с.
11. Сватюк О.Р., Хабко М.Р. Конкурентоздатність підприємства: поняття, взаємозв'язок, конкурентні переваги. *Інноваційна економіка*. 2014. № 5. С. 82–86.
12. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення : монографія / за заг. ред. О.Г. Янкового. Одеса : Атлант, 2013. 470 с.
13. Осипов В.М. Управління конкурентоспроможністю продукції металургійної галузі : монографія / за ред. Б.В. Буркинського. Одеса : МПП «Евен», 2005. 296 с.
14. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. Современный экономический словарь. Москва : ИНФРА-М, 2006. 495 с.
15. Реальная и потенциальная конкурентоспособность предприятия. URL: <http://www.finexg.ru/realnaya-i-potencialnaya-konkurentosposobnost-predpriyatiya/>
16. Савчук А.В. Системный подход к анализу конкурентоспособности промышленного производства. *Економіст*. 2001. № 12. С. 58–61.
17. Филюк Г. Проблеми та шляхи підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах глобалізації. *Вісник КНУ імені Тараса Шевченка*. 2013. № 10. С. 5–8.
18. Чумак Л.Ф. Фактори впливу на формування конкурентоспроможного потенціалу підприємств. *Економіка і управління*. 2013. № 1. С. 62–69.
19. Amirbekuly Ye., Ukubasova G.S., Kaskin T.T. Factors of competitiveness of the enterprise. *Bulletin of the Karaganda university*. Karaganda, 2017. URL: <https://articlekz.com/en/article/17899>
20. Bella G.D., Lewis M., Martin A. Assessing Competitiveness and Real Exchange Misalignment in Low-Income Countries. *International Monetary Fund*. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp07201.pdf> (accessed July 1, 2015).
21. Hammer H., Champy J. Reengineering the corporation: A manifesto for business revolution. Harper Business: 1993. 272 p.
22. Moroz M. Konkurencyjność przedsiębiorstwa – pojęcie i pomiar. *Gospodarka Narodowa*. 2003. № 9. P. 40–57.
23. Porter M.E. Competitive Advantage, Free Press, 1985. 167 p.

References:

1. Vinichenko, I.I. (2013). Konkurentospromozhnist ahrarynykh pidpriemstv: stan i perspektyvy [Competitiveness of agricultural enterprises: status and prospects]. *Ahrosvit*, no. 21, pp. 10–13.
2. Harkava, L.V. (2012). Kontseptsii upravlinnia konkurentospromozhnistiu pidpriemstva [Concepts of enterprise competitiveness management]. *Sotsialno-ekonomichni reformy v konteksti intehtratsiynoho vyboru Ukrainy: pratsi 8 mizhnar. nauk.-prak. konf.* (Kharkiv, 29–30 November 2012). URL: http://www.confcontact.com/2012_11_29/4_garkava.htm
3. Hordiienko, I.V. (2003). *Informatsiini systemy i tekhnologii v menedzhmenti* [Information systems and technologies in management]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
4. Hryenko, T.V. (2004). Faktory konkurentospromozhnosti pidpriemstv [Factors of enterprise competitiveness]. *Derzhava ta rehiony*, vol. 2, pp. 50–53.
5. Hudz, O.Ye. (2015). Rol innovatsii shchodo zabezpechennia konkurentospromozhnosti ta efektyvnosti pidpriemstva [The role of innovation in ensuring the competitiveness and efficiency of the enterprise]. *Visnyk KhNTUSH: Ekonomichni nauky*, vol. 161, pp. 3–11.
6. Deineha, O.V. (2008). Metodolohichni aspekty otsiniuvannia konkurentozdatnosti pidpriemstv [Methodological aspects of enterprise competitiveness assessment]. *Visnyk natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. *Lohistyka*, vol. 623, pp. 61–68.
7. Drahana, O.I. (2006). *Upravlinnia konkurentospromozhnistiu pidpriemstv: teoretychni aspekty* [Enterprise competitiveness management: theoretical aspects]. Kyiv: DAKKKiM. (in Ukrainian)
8. Yvanov, Yu.B. (2004). *Konkurentosposobnost predpriyatiya: otsenka, dyahnostyka, stratehiya* [Enterprise competitiveness: assessment, diagnostics, strategy]. Kharkov: KhNEU. (in Ukrainian)
9. Kardash, V.Ya. (2001). *Marketynhova tovarna polityka* [Marketing Commodity Policy]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)

10. Kovalchuk, K.F., Vyshniakova, I.V., Savchuk, L.M., & Sokyrynska, I.H. (2013). *Bankivski operatsii* [Banking]. Kyiv: «Tsentr uchbovoi literatury».
11. Svatiuk, O.R., & Khabko, M.R. (2014). Konkurentozdatnist pidpriemstva: poniattia, vzaiemozviazok, konkurentni perevahy [Competitiveness of the enterprise: concepts, interconnections, competitive advantages]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 5, pp. 82–86.
12. Yankovoho, O.H. (ed.) (2013). *Konkurentospromozhnist pidpriemstva: otsinka rivnia ta napriamy pidvyshchennia* [Competitiveness of the enterprise: estimation of level and directions of increase]. Odesa: Atlant. (in Ukrainian)
13. Osypov, V.M. (2005). *Upravlinnia konkurentospromozhnistiu produktsii metalurhiinoi haluzi* [Management of competitiveness of products of metallurgical industry]. Odesa: MPP «Even». (in Ukrainian)
14. Rayzberg, B.A., Lozovskiy, L.Sh., & Starodubtseva, E.B. (2006). *Sovremennyy ekonomicheskyy slovar'* [Modern economic dictionary]. Moskva: INFRA-M. (in Russian)
15. Real'naya i potentsial'naya konkurentosposobnost' predpriyatiya [Real and potential enterprise competitiveness]. Available at: <http://www.finexg.ru/realnaya-i-potencialnaya-konkurentosposobnost-predpriyatiya/>
16. Savchuk, A.V. (2001) Sistemnyy podkhod k analizu konkurentosposobnosti promyshlennogo proizvodstva [A systematic approach to the analysis of the competitiveness of industrial production]. *Ekonomist*, no. 12, pp. 58–61.
17. Fyliuk, H. (2013) Problemy ta shliakhy pidvyshchennia konkurentospromozhnosti vitchyznianskykh pidpriemstv v umovakh hlobalizatsii [Problems and ways of increasing the competitiveness of domestic enterprises in the context of globalization]. *Visnyk KNU imeni Tarasa Shevchenka*, no. 10, pp. 5–8.
18. Chumak, L.F. (2013) Faktory vplyvu na formuvannia konkurentospromozhnoho potentsialu pidpriemstv [Factors influencing the formation of competitive potential of enterprises]. *Ekonomika i upravleniye*, no. 1, pp. 62–69.
19. Amirbekuly, Ye., Ukubasova, G.S., & Kaskin, T.T. (2017). Factors of competitiveness of the enterprise. *Bulletin of the Karaganda university*. Available at: <https://articlekz.com/en/article/17899>
20. Bella, G.D., Lewis, M., & Martin, A. (2007). Assessing Competitiveness and Real Exchange Misalignment in Low-Income Countries (IMF Working Paper WP/07/201). International Monetary Fund. Retrieved July 1, 2015, Available at: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp07201.pdf>
21. Hammer, N., & Champy, J. (1993). *Reengineering the corporation: A manifesto for business revolution*. Harper Business.
22. Moroz, M. (2003). Konkurencyjność przedsiębiorstwa – pojęcie i pomiar [Enterprise competitiveness – concept and measurement]. *Gospodarka Narodowa*, no. 9, pp. 40–57.
23. Porter, M.E. (1985) *Competitive Advantage*, Free Press.

Науковий журнал
«Молодий вчений»

№ 12 (76) грудень 2019 р.

Щомісячне видання

Коректор: В. Бабич
Дизайн: А. Юдашкіна
Комп'ютерна верстка: В. Удовиченко

Контактна інформація редакції журналу.
Поштова адреса: 73021 Україна, м. Херсон,
а/с 20, Редакція журналу «Молодий вчений»

Телефон: +38 (0552) 399 530
E-mail: info@molodyvcheny.in.ua
Сайт: www.molodyvcheny.in.ua

Підписано до друку 28.12.2019 р.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум.-друк. арк. 43,71. Тираж 100 прим.
Зам. 1219-84.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»
Україна, м. Херсон, вул. Паровозна, буд. 46-а
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.